

Oahppoplána - Jo2 duodji

Sámediggi mearridan láhkaásahussan 09.02.2021, láhkavuodđu: suoidnemánu 17.b 1998 nr 61 láhka vuodđoskuvlla ja joatkkaohpahusa birra (oahpahusláhka) §6-4 nubbelad̄as.

Oahppoplánakoda: DDU02-03

Gusto 01.08.2021 rájes

Oahppoplána - Jo2 duodji

Oahppoplánakoda: DDU02-03

Fága birra

Fágaid relevánsa ja guovddáš árvvut

Jo2 duodji lea sáhka ráhkadit ja ovdánahttit duodjebuktagiid mat vuhtiiváldet sámi duoji ja duddjoma. Ohppiin ovdána giedalašvuolta ja áddejupmi duodjefágaid iešvuodain go barget praktihkalaččat árbevirolaš ja hutkás dujiiguin mat leat ráhkaduvvon iešguđetlágan ávdnasiin, ja go barget iešguđetlágan teknihkaiguin, reaidduiguin ja mašiinnaiguin. Prográmmafáogat galget ráhkkanahhttit duojáriid geat gokčet duodjebuvttadandárbbu viidát iešguđetlágan kundariidda, sihke priváhta, almmolaš ja kreatiivvalaš ealáhusaide. Prográmmafáogat galget váikkuhit dasa ahte duodjebuktagat mat buvttaduvvojit dain lea vuolggasadji guoddevašvuodas, kvalitehtas, kultuvrras ja historjjás, ja fága lea maid mielde viidásetfievrrideame árbevirolaš máhtu ja áimmahuššame resurssaid boahtteáigái.

Buot fágat galget leat mielde duohtandahkamin oahpu árvovuođu. Jo2 duodji galgá leat mielde ovdánahttimin fágalaš identitehta, luonddu áktejumi ja máhtu árbevieruid ja kulturárbbi girjáivuodas ja variašuvnnas. Vuolggasajiin álgoálbmotperspektiivvas, sámi árvvuin ja sámegiela oahppit háhket máhtu vieruid ja dábiid, sosiála norpmaid, rituálaid, etihka ja estehtalaš albmanahhtinvugiid birra. Fátmmasteaddji searvevuodas duodjeoahppu lea mielde ovddideamen ovttasdoaimbama, hutkanilu, individuella ovdánahttima ja mielváikkuheami demokrátalaš proseassain. Prográmmafágaide gullá maid ságaškuššan njuolggadusaid ja šiehtadallamiid birra mat gusket bargodillái, ja reflekteret iežas bargodili birra.

Guovddášelemeanttat

Ávnnasteapmi, buvttadeapmi ja kulturárbi

Ávnnasteapmi, buvttadeapmi ja kulturárbi guovddášelemeanttas lea sáhka das ahte dovda, vällje, háhka ja giedahallá luondduávdnasiid árbevirolaš vugiiguin. Dasto lea sáhka das ahte duddjomis geavahit árbevirolaš ja eará heivvolaš teknihkaid. Lea sáhka maiddái das ahte aktiivvalaččat geavahit duoji fágadoahpágiid, ovdánahttit máhtu duodjeárbevieruid birra ja doahhtalit daid.

Ávnnasáddejupmi, neavvut ja reaiddut

Ávnnasáddejupmi, neavvut ja readdut guovddášelemeanttas lea sáhka luondduávdnasiid ja eará ávdnasiid iešvuodaid áddejumis ráhkadan dihte funkšuvnnalaš buktagiid. Lea maiddá sáhka das ahte ráhkadit, áimmahuššat ja geavahit heivvolaš neavvuid, mašiinnaid ja readduid dearvvašvuoda, birra ja sihkarvuoda doaibmi njuolggadusaid mielde.

Duodji- ja designproseassat

Duodji ja designproseassat guovddášelemeanttas lea sáhka ovdánahttit dihtomielalašvuoda das ahte hápmi, funkšuvdna, ivnnit ja ávdnasat leat elemeantan árbevirolaš duojis. Lea maiddá sáhka das ahte máhtta árvoštallat ja dokumenteret iežas ja earáid bargoproseassaid. Dasto lea sáhka boahtteáigasaš designa idéaid ja innovatiiva buktagiid ovdánahttimis, maid vuolggasadjin lea árbevirolaš duoji elemeanttat.

Fágaidrasttideaddji fáttát

Álbmotdearvvasvuoha ja eallimis birgen

Jo2 duojis guoská fágaidrasttideaddji fáddá álbmotdearvvasvuoha ja eallimis birgen fysalaš ja kreatiivvalaš doaimmaide duddjoma oktavuodas. Dasto lea sáhka bargovugiid ovdánahttimis, mat buktet buriid bargoteknikkaid, ergonomalaš barganvugiid, bargomovtta ja máhttindovddu, ja mii nanne ohppiid identitehta. Dat mielddisbukta ahte ferte bargat dearvvašvuoda, birra ja sihkarvuoda doaibmi njuolggadusaid mielde, ja ahte suddjenrusttegiid, diehtočállosiid ja geavahančilgehusaid geavahepmi ja várrogasvuoha kemikálaid geavaheamis lea integrerejuvvon oassi duddjomis.

Guoddevaš ovdáneapmi

Jo2 duojis guoská fágaidrasttideaddji fáddá guoddevaš ovdáneapmi dasa ahte ávnnasteami kritihkalaččat reflektere duddjomis. Dasto lea sáhka das ahte ávkkástallá iešguđet jahkodagaid ja áigodagaid luondduriggodagain ráhkadan dihtii duodjebuktagiid mat leat bistevaččat, funkšuvnnalaččat ja boahtteáigái heivehuvvon. Dat sisttisdoallá máhtu guhkitáigasaš birgejumis mii lea heivehuvvon lundui ja nannejuvvon dihtomielalašvuoda luondduriggodagaid ceavzillis geavaheamis ja ávdnasiid ođđasit ávkkástallamis. Jo2 duodji lea oassi máilmmi luonddu- ja kulturárbbi sihkkarastimis, ja lea mielde ovddideamen regionála ja báikkálaš kultuvrra ja buktagiid.

Vuodđogálggat

Njálmmálaš gálggat

Jo2 duoji njálmmálaš gálggat mearkkašit ahte ádde ja geavaha fágagiela albmanahttit bargoproseassaid, čovdosiid ja fágalaš árvoštallamiid. Dat mearkkašit ahte spontána ja ráhkkanahattojuvvon ságastallamis guldala kundariid ja respondere kundariidda bálvalusaid ja diŋgojumiid birra. Dat mearkkaša maiddá ahte ságaškuššá, reflektere ja ovdanbukta fágalaš fáttáid okto ja ovttas earáiguin.

Máhttit čállit

Jo2 duojis čállit gálggat mearkkašit ahte geavaha fágaterminologijja ja mánggalágan čállinstrategiijaid čilget bargoproseassaid, buktagiid ja bálvalusaid. Dat mearkkaša ahte suokkarda ja reflektere fágalaš fáttáid ja čuolmmaid birra, hábme argumentašuvnna ja geavaha gállduid kritihkalaččat nu ahte daid sáhtta dárkilastit. Máhttit čállit mearkkaša maid ahte kvalitehtasihkkarastá iežas teavsttaid.

Máhttit lohkat

Jo2 duojis lohkat gálggat mearkkašit ahte ádde ja geavaha teavsttaid, fágagirjjálašvuoda, visuála ovdanbuktimiid, mearkkaid ja symbolaid sámi ja eará eamiálbmogiid duojis ja kulturovdanbuktimis. Dat

mearkkaša ahte geavaha gálduid kritihkalaččat nu ahte daid sáhttá dárkilastit. Dat mearkkaša maiddá ahte lohka ja ádde geavahanrávvagiid, bargo- ja sihkarvuodabagadusaid, bargotevnnegiid ja eará bargorelevánta čilgehusaid main leat mearkkat ja symbolat.

Máhttit rehkenastit

Jo2 duojs rehkenastit gálggat mearkkašit ahte máhttá geavahit riikkaidgaskasaš ja sámi mihttoovttadagaid, ja rehkenastit ávnnasgeavaheami ja goluid. Dat mielddisbuktá maiddá konstrukšuvnnaid analyseret ja meroštit ja minstariid heivehit iešguđegelágan duodjebuktagiidda.

Digitála gálggat

Jo2 duoji digitála gálggat mearkkašit ahte máhttá háhkat ja gaskkusta dieđuid duodje- ja designproseassain okto ja ovtas earáiguin digitála resurssaid vehkiin. Digitála gálggat mearkkašit ahte árvvoštallá, gieđahallá ja dássádaddá dieđuid, lea gáldokritihkalaš ja čujuha gálduide. Dat mearkkašit maiddá ahte ovdánahttá etihkalaš dihtomielalašvuoda ja čájeha digitála árvvoštallannávccaid nu ahte čuovvu njuolggadusaid ja norpmaid.

Gealbomihttomearit ja árvvoštallan

Ávnnasmáhttu, duddjon ja kulturárbi

Gealbomihttomearit ávnnasmáhttui, duddjomii ja kulturárbái

Oahpahusa mihttomearri lea ahte oahppi galgá máhttit

- ávdnasiid válljet, háhkat, gieđahallat ja rádjat heivvolaš, etihkalaš ja birasseasti vugiin báikkálaš resursafidnema ja árbevieru mielde
- selvehit makkár iešvuodát ja funkšuvnnat luondduávdnasiin ja eará dipma, garra ja plastihkalaš ávdnasiin leat ja reflekeret daid birra, ja dan ávkkástallat duodjeproeseassaid bargovugiin ja teknihkain
- doallat iežas bargosaji ortnegis ovtas earáiguin ja geavahit rusttegiid ja mašiinnaid dearvvašvuoda, birrasa ja sihkarvuoda doaibmi njuolggadusaid mielde, nu ahte ergonomiija maiddá vuhtiiváldá
- duddjot árbevirolaš minstariid ja málliid mielde ja iešguđetlágan duddjonteknikaid geavahit
- praktihkalaš barggus geavahit fágaterminologiija ja árbevirolaš sámi mihtidanovttadagaid ja reflekeret daid árvvu
- duoji geavahit albmanahttit iežas fágalaš identitehta, gullevašvuoda ja girjáivuoda eamiálbmotperspektiivvas
- árvvoštallat, buohtastahttit ja selvehit iešguđet Sámi guovlluid duoji
- iešguđetlágan reaidduid, mašiinnaid ja heivvolaš teknologiija geavahit, gieđahallat ja laktit oktii garra, plastihkalaš ja dipma ávdnasiid
- álkis vugiin mátasdoallat neavvuid, reaidduid, rusttegiid ja mašiinnaid dearvvašvuoda, birrasa ja sihkarvuoda doaibmi njuolggadusaid mielde

- árvvoštallat ávdnasiid doallelašvuoda, divvunvejolašvuoda ja ođđasisgeavaheami, ja geavahit ávdnasiid guoddevaš vugiin
- kritihkalaččat ja etihkalaččat reflekeret duoji geavaheami ja gaskkusteami birra iešguđetlágan oktavuodain
- gieđain ja digitála resurssaiguin stuoridit ja unnidit sárggastusaid, minstariid ja bargotevnnegiid, ja praktihkalaš bargguin daid geavahit
- iežas ja earáid bargguid kvalitehta árvvoštallat funkšuvnna, estehtalaš albmanahttima ja bistilvuoda hárrái
- selvehit báikkálaš ja regiovnnaš duodjeárbevieruid historjjálaš perspektiivvas ja ságaškuššat mo duodjeárbevieruid boahhteáigái sáhtá gáhttet ja ovdánahttit
- ságaškuššat makkár gáibádusat ja vuordámušat leat ovttáárvosaš ja fáttmasteaddji fidnosearvevuhtii, ja válddahit makkár geatnegasvuodát ja vuoigatvuodát bargoadis ja bargis leat bargoeallimis

Dađistaga árvvoštallan

Dađistaga árvvoštallan galgá leat mielde oahppama ovddideamen ja gelbbolašvuoda ovdánahttimin. Oahppit čájehit ja ovdánahttet gelbbolašvuoda prográmmafágas ávnnasteapmi, duddjon ja kulturárbi go geavahit máhtu, gálggaid ja kritihkalaš jurddašemi go galget prográmmafága bargobihtáid čoavdit.

Oahpaheaddji galgá láchčit saji oahppi váikkuheapmái ja mánggabealat bargguiguin oahppi oahppanhálu árvvosmahttit. Oahpaheaddji sáhtá bargobihtáid addit mat gokčēt mánga dahje buot prográmmafágaid. Oahpaheaddji ja oahppit galget gulahallat ohppiid ovdáneami birra prográmmafágas ávnnasteapmi, duddjon ja kulturárbi. Oahppit galget beassat albmanahttit maid orrot máhttimin, ja beassat reflekeret iežaset fágalaš ovdáneami ektui. Oahpaheaddji galgá oaivadit viidáset oahppama birra ja oahpahusa heivehit nu ahte oahppit sáhttet oaivadeami geavahit iežaset gelbbolašvuoda ovdánahttimii prográmmafágas.

Oppalaš árvvoštallan

Oppalašárvvosátni galgá čájehit oahppi ollislaš gelbbolašvuoda prográmmafágas ávnnasteapmi, duddjon ja kulturárbi go prográmmafága oahppu loahpahuvo. Oahpaheaddji galgá plánēt ja dilálašvuoda láchčit nu ahte oahppit besset prográmmafágas gelbbolašvuodaset čájehit iešguđetlágan vugiiguin. Vuolggasajiin gealbomihttomeriin oahpaheaddji galgá árvvoštallat mo oahppit čájehit áddejumi, reflekerendáiddu ja dáiddu kritihkalaččat jurddašit, ja mo sii iešguđetlágan oktavuodain birgejit hástalusaiiguin ja bargobihtáid čovdet. Oahpaheaddji galgá prográmmafágii ávnnasteapmi, duddjon ja kulturárbi árvosáni bidjat gelbbolašvuoda vuodul maid oahppi čájeha go pláne, čađaha, árvvoštallá ja dokumentere iežas fágalaš barggu.

Duodji- ja designproseassat

Gealbomihttomearit duodje- ja designproseassaide

Oahpahusa mihttomearri lea ahte oahppi galgá máhttit

- suokkardit ávdnasiid, teknikaid, ivnniid ja hámiid, ja iskat vejolašvuodaid buktagiid ovdánahttit duojis
- gieđain ja digitála resurssaiguin hábmet bargotevnnegiid, sárggastusaid ja modeallaid ođđa buktagiid ovdánahttimis

- ovdánahttit duodjebuktaga idéas gárvves buktagii, árvvoštallat ávnnasválljema, produktivitehta ja gánnáhahttivuođa, ja ovdanbuktit dan márkanfievrridanplánas
- suokkardit sámi symbolaid, hámiid, ornamentihka, eamiálbmogiid duoji ja dáidaga ja inspirašuvnna dain oažžut iežas bargguide
- dokumenteret ja gaskkustit designproseassa ja árbevirolaš duodjeproseassa
- geavahit ja selvehit dahkkivuoigatvuođa gustovaš njuolggadusaid
- selvehit mat duodjeorganisašuvnnat, dáiddaorganisašuvnnat ja eará ásašusaid mat Sámis leat ja mo ávkástallat daid ja reflekteret sin servodatrolla

Dađistaga árvvoštallan

Dađistaga árvvoštallan galgá leat mielde oahppama ovddideamen ja gelbbolašvuođa ovdánahttimin. Oahppit čájehit ja ovdánahttet gelbbolašvuođa prográmmafágas duodji- ja designproseassat go geavahit máhtu, gálggaid ja kritihkalaš jurddašeami go galget bargobihtáid čoavdit fágas.

Oahpaheaddji galgá láchčit saji oahppi váikkuheapmái ja mánggabealat bargguiguin oahpahalli oahppanhálu árvvosmahttit. Oahpaheaddji sáhtta bargobihtáid addit mat gokčēt mánga dahje buot prográmmafágaid. Oahpaheaddji ja oahppit galget gulahallat ohppiid ovdáneami birra prográmmafágas duodji- ja designproseassat. Oahppit galget beassat albmanahttit maid orrot máhttimin, ja beassat reflekteret iežaset fágalaš ovdáneami ektui. Oahpaheaddji galgá oaivadit viidásabbo oahppama birra ja oahpahusa heivehit nu ahte oahppit sáhttet oaivadeami geavahit iežaset gelbbolašvuođa ovdánahttimii fágas.

Oppalaš árvvoštallan

Oppalašárvvosátni galgá čájehit oahppi ollislaš gelbbolašvuođa prográmmafágas duodji- ja designproseassat go prográmmafága oahppu loahpahuvo. Oahpaheaddji galgá plánet ja dilálašvuođa láchčit nu ahte oahppit besset prográmmafágas gelbbolašvuodaset čájehit iešguđetlágan vugiiguin. Vuolggasajiin gealbomihttomeriin oahpaheaddji galgá árvvoštallat mo oahppit čájehit áddejumi, reflekterendáiddu ja dáiddu kritihkalaččat jurddašit, ja mo sii iešguđetlágan oktavuodain birgejit hástalusaiiguin ja bargobihtáid čovdet. Oahpaheaddji galgá prográmmafágii duodji- ja designproseassat árvosáni bidjat gelbbolašvuođa vuodul maid oahppi čájeha go pláne, čadaha, árvvoštallá ja dokumentere iežas fágalaš barggu.

Árvvoštallanortnet

Oppalaš árvvoštallan

Ávnnasmáhttu, duddjon ja kulturárbi: Oahppis galgá leat okta oppalašárvvosátni. Duodji- ja designproseassat: Oahppis galgá leat okta oppalašárvvosátni.

Eksámen ohppiide

Ávnnasmáhttu, duddjon ja kulturárbi ja duodji ja designproseassat: Oahppi galgá váldit fágaidrasttideaddji geavtlaš eksámena mas oktasaš prográmmafágat leat mielde. Eksámen ráhkaduvvo ja sensurerejuvvo báikkálaččat. Eksámenis galgá leat ráhkkanoassi.

Eksámen privatisttaide

Ávnnasmáhttu, duddjon ja kulturárbi: Privatista galgá váldit čálalaš eksámena prográmmafágas.

Fylkkagielda mearrida galgá go privatisttain leat ráhkkanoassi addon eksámenis.

Duodji- ja designproseassat: Privatista galgá váldit čálalaš eksámena prográmmafágas. Fylkkagielda mearrida galgá go privatisttain leat ráhkkanoassi addon eksámenis .

Ávnnasmáhttu, duddjon ja kulturárbi ja duodji- ja designproseassat: Privatista galgá váldit fágaidrasttideaddji geavtlaš eksámena mas oktasaš prográmmafágat leat mielde. Eksámen ráhkaduvo ja sensurerejuvvo báikkálaččat. Fylkkagielda mearrida galgá go privatisttain leat ráhkkanoassi addon eksámenis.